

Så gödslar du smartast i vår

22

TRÄDGÅRD

Folkbladet Måndag 23 mars 2020

Som man gödslar får man skörda, heter det.

FOTO: JESSICA GOW/TT

HÄR ÄR BÄSTA GÖDSELTIPSEN

- Grundgödsla på våren när jorden "reder sig".
- Stödgödsla efter någon månad med höns gödsel eller guldsvatten.
- Läs på om de saker du odlar. Hur mycket och vilken sorts näring vill grödorna ha? Anpassa dig efter det.
- Använd ett långtidsverkande och ett snabbverkande gödsel. Exempel på långtidsverkande är benmjöl, stenmjöl, vedaska, stallgödsel (ko, häst, får). Snabbverkande är höns gödsel, gräsklipp, guldsvatten, blodmjöl.
- Använd i första hand den näring du har tillgång till: matrester, guldsvatten, gräsklipp. Finns det stall i närheten? Fråga om du får ta gödsel därifrån. (TT)

Källa: Tina Råman

Jorden och gödslingen är nyckeln till en prunkande odling så slarva inte med gödsel – näringen kan faktiskt ta slut, till exempel i krukorna.

FOTO: FREDRIK PERSSON/TT OCH MARIE C. FIELDS/SHUTTERSTOCK

Så gödslar du smartast i vår

TRÄDGÅRD

Vårbruket står för dörren. Grunden för en lyckosam odlingssäsong är en bra jord och rätt näring.

– Inled säsongen med en rejäl grundgödning. Därefter kan växterna "serveras mellanmål" i form av stöd- eller gödning, säger experten Tina Råman.

Allt börjar och slutar med jorden. Därifrån hämtas det mesta av växternas näringsupptag. Även om hobbyodlare, som mest vill njuta av vackra blomsterprakt och grönsaker för husbehov, måste ha koll på sina grundförsättningar.

– Börja med att ta reda på vilken typ av jord du har. Det är skillnad på kompakt lerjord och porös sandjord, säger Tina Råman.

Hon är författare till boken "Gödning" som kom ut 2016. Ett praktverk som går igenom gödningens konst grundligt.

– Jag är egentligen copywriter men har alltid ägnat mig åt odling och har vidareutbildat mig inom trädgård. Numera arbetar jag även som trädgårdsskribent och med att rita och planera trädgårdar.

Hennes kunskaper utgår ifrån egna erfarenheter och experimenterande i den egna trädgården.

– Min morfar var en riktig trädgårdsentusiast och hjälpte mig mycket. Men annars har jag gjort som många andra hobbyodlare: gått på känn – utan att ha en djupare kunskap om vad det var jag gjorde eller varför det fungerade, säger Tina.

Först i samband med bokarbetet fick hon anledning att verkligen ta reda på just de sakerna. Hon lärde sig allt från jordstruktur och sammansättning till vattnings- och näringsförbättring.

– Det går verkligen att nördra ned sig i fosfor, kväve och kalium.

När man väl vet hur ens jord är sammansatt och om den är sur eller basisk, kan man agera utifrån det. Består ditt land av tung lerjord kan den behöva

lättsas upp med material som barkmull eller grus. Sandjord, som torkar snabbt och har svårare att hålla näring, kan i stället må bra av en dos stallgödning, kompost eller torv- och barkmull.

Oavsett vilken jordmån man har går den att förbättra.

– Genom att tillföra organiskt material och näring ökar förmågan att hålla fukt och tillgodogöra sig näring, säger Tina.

Urin är det absolut bästa – det är drottningen i gödningens värld. Det är snabbverkande och lätt att hantera.

På våren sker den största gödningssatsen. Det är nu i grödornas tillväxtfas som mest bränsle och kraft behövs. Tina Råman pratar om grund- och stöd- gödning.

– Tänk dig grundgödningen som en stadig frukost och stöd- gödningen som nyttiga mellanmål.

När vintern har släppt greppet och jorden "reder sig" – det vill säga att den är fri från tjäle, har slutat kladda och släpper fint från spaden – är den redo. Då är det dags att servera en riktig brakfrukost.

– Stallgödning i form av kompost eller hästbajs är utmärkt att grundgöda med. Den är

svår att överdosera och ger bra näring i lagom takt. Möjligen kan man komplettera med en näve kväverik höns- gödning som en extra kick.

Höns- gödning används annars mest som stöd- gödning just för att den innehåller så pass mycket kraft.

Efter någon månad när grödorna

förhoppningsvis har kommit i gång, utvecklat blad och kanske knoppar, är det dags för ett mellanmål.

– Här kan man använda färskt gräs- klipp från den egna gräsmattan. Det är billigt och effektivt – dessutom hjälper det till att hålla fukt och förhindrar ogräs från att växa. Men det allra bästa är nog guld- vatten, säger Tina.

Guld- vatten är en poetisk omskrivning för utspätt kiss. Någon kanske rynkar på näsan åt denna mänskliga restprodukt. Men tänk så praktiskt att vara själv- försörjande på förstklassig växt- näring.

– Urin är det absolut bästa – det är drottningen i gödningens värld. Det innehåller mycket kväve, är snabb- verkande och lätt att hantera.

Vätskan ska spädas enligt grund- receptet en del urin, nio delar vatten. Det ska se ut som väldigt svagt te i färgen.

– Nätt hanterat luktar det inte särskilt, annars är det bara att vattna ordentligt.

Resten av säsongen kan du låta skicket på växterna avgöra om och när de behöver ytterligare ett mellanmål i form av stöd- gödning.

– Läs på om vad respektive gröda föredrar i gödningsslag. Hur mycket man bör tillsätta skiljer sig också åt mellan perenner och ettåriga växter, säger Tina Råman.

Har man med perenner att göra bör gödningen generellt upphöra någon gång i juli eftersom de ska gå i vinter- vila. Med ettåriga växter kan man gasa på ända tills de vissnar.

– När säsongen är över tycker jag att jorden kan få vila. Städa inte för noga, vänd inte på den och höst- gödsla inte. Mycket av näringen försvinner bara upp i luften och faller ned med regn på ställen där den gör mer skada än nytta – som i våra vattendrag, säger Tina Råman.

Lisa Wallström/TT

Trädgårdsskribenten Tina Råman har skrivit om gödning.

FOTO: EVA-MARIE RUNDQVIST

Våren är en bra tid att tillföra näring till jorden.

FOTO: ALEXANDER DENISENKO/SHUTTERSTOCK

Hästgödning är perfekt gödning. Det går i stort sett inte att överdosera.

FOTO: MICHAEL PROBST/AP/TT

OLIKA TYPER AV GÖDNING

Näring till växtlighet kan komma från många olika håll:

- Stallgödning.
- Slaktavfall.
- Alger, tång och sjögräs.
- Aska och stenmjöl.
- Gräsklipp och gödning- vatten.
- Kiss och bajs.
- Fabriks- gödning. (TT)

Källa: "Gödning" av Tina Råman

Det finns speciella vatten- kanna för guld- vatten.

FOTO: CHRISTINE OLSSON/TT